

Tvorba panoramatického náčrtu

Eduard Hofmann

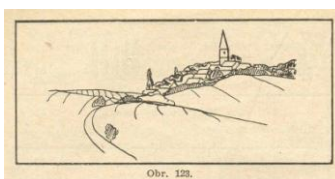
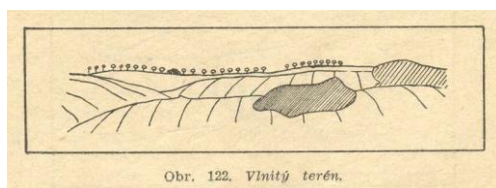
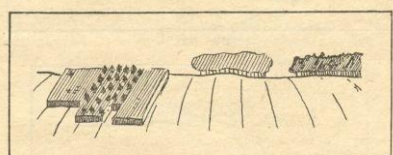
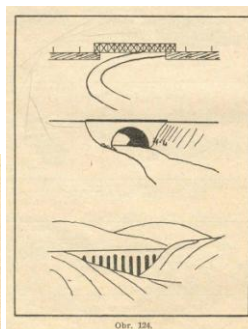
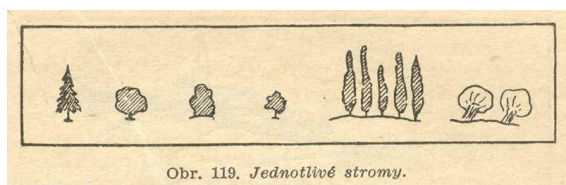
Při rekognoskaci a zachycení terénu se používají různé techniky mezi něž patří různé typy náčrtů od situačních až po panoramatické. Technika zhotovení panoramatického náčrtu vznikla v době, kdy se nadalo využít vyhodnocení různých snímků apod. Technikou zpracování takového náčrtu se zabývali kartografové pro účely vojenského dělostřelectva. Níže uvedený návod pochází z roku 1935 z příručky nazvané "Rukověť branné výchovy - nižší stupeň" a vydal ji Vědecký ústav vojenský.

Proč tuto techniku využívat v současné době moderních technologií?

Při zpracování panoramatického náčrtu musíme především o zobrazované krajině přemýšlet a vyhodnotit bodové, liniové a plošné prvky. U fotografie přemýšlíme zejména pod jakým úhlem a v jakém rozlišení budeme pracovat a vyhodnocení přijde až později. Nicméně fotografie je vhodným doplňkem pro další zpracování a vyhodnocení určitého výřezu krajiny.

Návod zpracování:

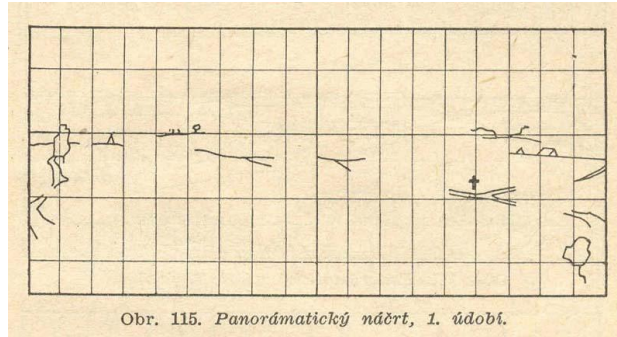
Na arch papíru, nejlépe na pevné podložce zakreslujeme postupně předměty a linie terénu a to v hrubých rysech tak, jak se jeví našemu oku. Na prvních obrázcích je znázorněno jak by se měly zakreslovat tvary např. stromů, lesů a mostních konstrukcí. Vše je kresleno schematicky. To platí i pro domy, osady apod. Svahy naznačujeme čárkováním ve směru největšího sklonu. Na dalších obrázcích jsou již příklady nákresu vlnitého terénu a terénu s vesnicí.

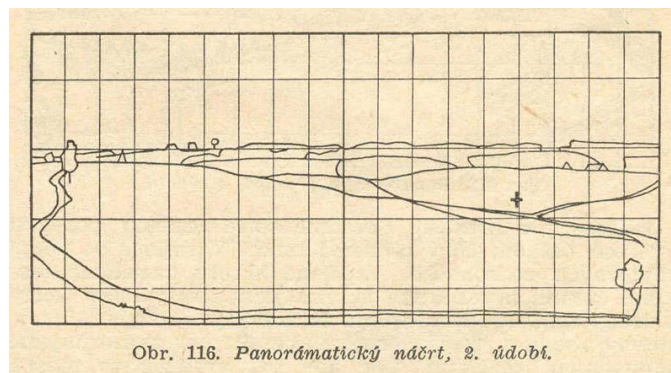
K rozložení jednotlivých objektů, linií a ploch je vhodné použít základní mřížku, kterou si

naneseme na papír. Nemusí být tak hustá jako na obrázku, ale v zásadě nám pomůže k snadnějšímu rozmístění sledovaných jevů. Není však nutností.

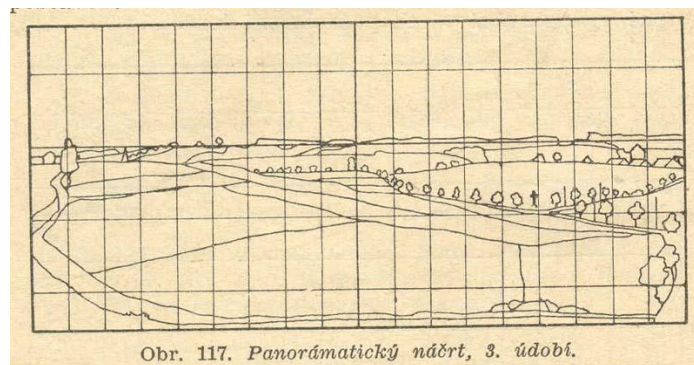
A. V první fázi si zhotovíme kostru. Na náčrt zakreslíme několik nejdůležitějších bodů a míst, pokud možno pravidelně rozložených. Do této kostry pak můžeme vyznačovat další podrobnosti.

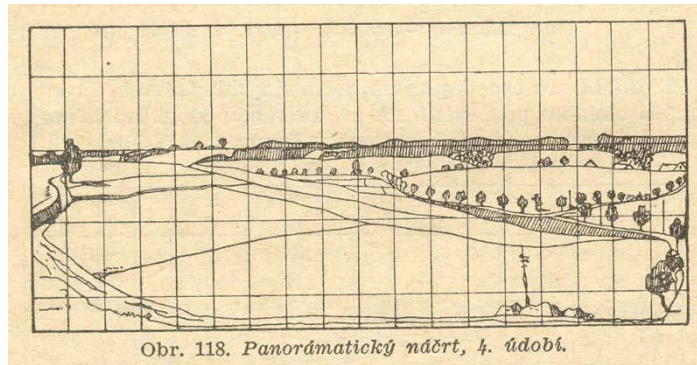
B. V druhé fázi do kostry náčrtu doplníme linie terénu např. za sebou jdoucí hřebeny, obrysy lesů, osady, cesty, další místa výhledu apod.

C. Ve třetí fázi zakreslíme vše co je pro pozorovanou krajinu důležité k jejich identifikaci. Větší podrobnosti lze označit symboly a přidat je do legendy náčrtu, abychom si později nemuseli vzpomínat, co jsme těmito symboly zachytili.

D. Ve čtvrté fázi dokončíme nákres. Především dokončíme legendu a popis toho, co jsme nakreslili.

Pro naše potřeby doplníme, jakým směrem je sledovaný výřez krajiny orientovaný a zhodnotíme sledovaný výřez krajiny z pohledu identifikace její struktury.
(Zpracováno podle: csopevneni.xf.cz/Prirucka/Prirucka-nacrt.htm)

ZADÁNÍ PRO VELKÉ OPATOVICE

Lze předpokládat, že jste se v této krajině dříve nepohybovali. Představte si, že jste odborníci, kteří byli vysláni k práci v této krajině a máte ji vyhodnotit z hlediska jejího využívání do budoucnosti. Prvotním úkolem je seznámení se s jejím současným stavem, který zachytíte technikou panoramatického náčrtu a fotografováním.

Úkoly:

1. Zadejte si do stanice GPS souřadnice vyvýšeného místa – vyhlídky.

- Dojděte na místo a postavte se tak, abyste měli dobrý výhled.
- Rozdělte si směry pozorování a příslušný výřez krajiny zpracujte do panoramatického náčrtu. Překontrolujte, zda byly výřezy určeny správně.
- Udělejte fotografii zvoleného výřezu krajiny.
- Stručně dané místo popište.

2. U zmíněného výřezu krajiny vyhodnoťte stručně její strukturu a to podle členění J. Kolečky (Zpracováno podle: Nauka o krajině, 2013)

- **Přírodní neboli primární struktura krajiny**, vzniklou působením přírodních faktorů a procesů a sestávající ze systému synergeticky propojených složek (komponent: voda, vzduch, horniny a zeminy, reliéf, energie, půda a biota) a dílčích územních jednotek vykazujících zákonitě stavy v prostoru a v čase.
- **Ekonomickou neboli sekundární strukturu krajiny** - představující antropogenní nadstavbu tvořenou mozaikou forem využití ploch (land use, resp. land cover), jejíž podstatu dokládají prostorově uspořádané plochy lesa, orné půdy, luk a pastvin, zástavby různého určení, trvalých kultur a mnoha dalších, ovšem vždy diferencované kvality.
- **Humánní neboli terciární, resp. sociální strukturu krajiny** - reprezentovanou rozmanitými v prostoru lokalizovanými společenskými a individuálními zájmy, limity a rozvojovými motivy, ale také i demografickými a sociálními parametry území.

- **Duchovní (spirituální neboli kvartérní) strukturu**, pod níž lze chápat symbolický prostorový vzor, emocionálně přijímaný jako "genius loci" krajiny daný jak imaginárními, tak skutečnými událostmi (bojiště, pobyty významných osobností, pověsti, hudba, pohádky apod.

K jejímu podrobnějšímu vyhodnocení budete potřebovat i další zdroje. Napište, jaké zdroje byste dále k bližší charakteristice území použily.

ZADÁNÍ JEDNOTLIVÝCH STANOVIŠŤ

1. Stražnice (Strážnický les) N 49° 36.859' E 016°40.225'

Foto: E. Hofmann, 2013

Ze stanoviště lze zřetelně zakreslit tři výřezy krajiny orientované: **JV**, **V** a **SV**.

2. Bytovky N 49° 36.946' E 016° 40.505'

Foto: E. Hofmann, 2013

Ze stanoviště je zřetelný jeden výřez krajiny orientovaný na **JV**.

3. Bytovky 1 N 49° 36.888' E 016° 40.600'

Foto: E. Hofmann, 2013

Ze stanoviště jsou vidět tři výřezy krajiny orientované na **J, JV, V**.

4. Křižovatka N 49°36.472' E 016° 41.324'

Foto: E. Hofmann, 2013

Ze stanoviště jsou vidět dva výřezy krajiny orientované na **SZ** a **Z**.

Použitá literatura:

Kolejka, J. *Naukla o krajině*. Rukopis, 2013.

csopevneni.xf.cz/Prirucka/Prirucka-nact.htm